HebrewBooks.org ©Moznaim Publishers. No commercial use allowed.

כיון דמפתח לו מפתח קנה ה"ד [אי] בכספא בו'. לקמ"ס מפרש בפ' מחזקת הבתים (ב"ב ד' נב: ושם ד"ה נעל) גבי נעל ונגדל כל שהוא בנכסי הגר דנעל היינו שקבע מנעול בדלת לנעלו דהוי בנין אבל סגר הדלת בנכסי הגר אין מחזקת לחין זו אלא כמבריח מרי מנכסי חבירו ומע"ג דגבי שבירות הבתים אמר גרים מקבת פסחים (דף ל. ושם) [ח] דכתמסר לו מפתחות הוי בחזקת המוכר לבדוק וה"ה לקנותו ה"מ מוכר ומשכיר בית לחבירו אבל בנכסי הגר מתן מסר ליה לליקני וקשה לר"י דהכא משמע בהדיא דמסירת מפתח לא קני אלא הוי כאומר לך חזק וקני ודוקא גבי חמץ הוא דתלוי במסירת מפתח דמי שמפתח גילו עליו לבדוק כיון שהוא יכול לעשות כל הבית לבדוק ומה שפי' הלא קני בנעילת הלת אין נראה דבגיטין בפרק הזורק (דף עז:) אומר גבי גט דתיזיל ליהי ותימוד ותפתח הלמת נעילה לחוד קנית אלא היה יכול לעשות כוס מגעול דשבת היה ותע"פ שאסור לקנות בשבת בשביל מרע שרי אלא מטלוף דעתו כדאמרי' בפרק מי שמת (ב"ב דף קנו: ושם) ובמחזק הבתים (שם דף נז.) נמי מוכח גבי הוא דתנן אלו דברים אים להם חזקה ואלו אתין להם חזקה ופריך הגמרא מ"ש ריש"ג ומ"ש סיפא ומשני אמר רבא כל שאילו בנכסי הגר קנה בנכסי חבירו [ט] קנה בנכסי הגר לא קנה ס"ב הא לקתני סיפא כגון מרנגולין לתוך הבית הרי זו חזקה בנכסי הגר נמי קנה והיינו טעמא דקנה דמסתמא בשבתן אם תרנגולין נעל דלת כדי לשמרם נמלמ בנעילת דלת סגי ואין לדמות נעילת דלת למבריח מרי דדוקא נתן לרוב דסבר מיניה מיא הוא דלמרי' בחזקת הבתים (ב"ב דף נג.) דהוי כמבריח מרי מבל נעל שנעל דלת בפני כל דלת ואין מניח דלת ליכנס מוכחא מילתא שהבית שלו וקני בנעילה לחודה ושם לשמר מתם הבונה פלטרין בנכסי הגר ובא אחר והעמיד להם דלתות קנה מורחא למילתא נקט שהרי שמעמיד דלתות דגיל לנעלם וה"ה נעל ולא העמיד: **בכדי שידע.** כלומר שהקול יצא שהבור מגולה דמסתמא בשמע ושמואל אמר בשמיעה בעלמא לא מחייב דאין סומך משמיעה על שמיעה ורבי יוחנן אמר עד שיודיעוהו ויבוכר שיודיעוהו ויבוכר פועלים וירכות ארזים ויכסנו. פר"ח זצ"ל הילכתא כרבי יוחנן.

משכוכים. לקמיה מפרש דבר המוסך כל העדר אחריו: **פ"ד אי ממשיכה.** שהכישה במקל ולמתה לפניו שכן דרך בהמה לקה: **ליקני ממשיכה.** למה לי מסירת משכוכית: **אי במסירה.** קני להו שהיה רה"ר או חצר שהיה של שניהן שאין משיכה קונה אם לאין משיכה אלא בסמטא או בחצר של שניהן בהמוכר את הספינה בצבא בתרא (דף עו:): **קרקפא** גרסינן. **זוג** שמקרקפ בה לפני העדר והולך כולו לאחריו: **עיוז דאזוז בריש עדרא.** יש לנעול העדר עז שהיה ודרך העזים להלך בראש והעדר הולך אחריהם: **עציד לגבדא סמוסא.** לעז המוסכת מנקר עיניה ונכשלת ונופלת בגורות והעדר אחריה כך בהמקום נפרע משומרי ישראל ממנה להן פרנסים שאין מוזהרין: **מתני' נפסו הרשתן.** כשנפסקת גו': **וגמ' נפסו.** להפסקת גו': **ומצלו מגולה.** כגון שהתליע ונפצר הכפוי: **השני חייב.** והרשתן פטור וכגמרא מפרש עד ממי רשתן פטור. אבל לא כפסו רשתן וגם שני ומצלו מגולה ולא כפסו שניהן חייבין ודקתני השני חייב הא תוקימנא [נח:] שהניחו רשתן לשני משמתם וסתם עליו שיכשלו: **נפסו ורשתו.** השור או חמור וגפל ומת: **פטור.** וכגמרא פריך הואיל וכרשתו הוא היכי נפל: **נפל לפניו מקול הכרייה.** שור כרוייה וננסן כורה שכיר לחוכו להרמיב או להעמיק ושור הולך על שפת הבור ושמע קול הפטיש ונבעת ונפל על פניו בגוב (ג): **חייב.** בעל הבור. ואפילו שור שהוא פקח לאמר לקמן (דף נד:) בתמניתא דבעל הבור פטור לחייבי עיוני ומיזל הכא חייב שקול הכרייה בייעתו. וכגמרא[ה] פריך נימא כורה גרס ליה. ל"ק לפניו מקול הכרייה בעל הבור חייב דתע"ג לחיכא למימר כורה גרס ליה וכורה גרמא בעלמא הוא לעבד דקי"ל [ו] המבעית את חבירו פטור מדיני אדם ורבוייהו ליפטרו אפ"ה בעל הבור חייב כר' נתן דתמפרש בגמ'[ז] וזה שמעתי: **נחתו מקול הכרייה פטור.** כדמפרש בגמרא[ח]. ואידי דנקט בריסא מקול הכרייה תנא סיפא לאחרי מקול הכרייה: בגלי שור שייכא שבירה העול ומהרייסה. בגלי חמור שייכא קריעה חבילת בגדים ומרדעת שעל גביו: **ופטור על הכלים.** כדמפרש בגמרא [נג:]: **שור חרס שוטה וקטן כו'.** מפרש בגמ' [נד.]: **בן ו' וכו.** כלומר מע"ג דקטנים הן ושכח למימר מיבעי להו עיוני ומיזל אפ"ה פטור מגזירת הכתוב[ט] שור ולא אדם חמור ולא כלים [נג:]: **וגמ' ורשתן עד שימת מיפטר.** היכא דבעי השני ומשמתם זו ולא כפסו עד שימת רמית כולה חיובא לשני ורשתן פטור: **בבדי שידע.** שיבא גם הרשתן מחרי כן וירשתו מגולה הואיל ושניהן יודעין שהוא מגולה רמית חיובא בחלקו ולא רמית כולה לשני להכי לא גילהו דנחייבית משום פותח לשון מורי. לשון אחר עד כדי שיודיעוהו אפי' שבא בכדי שידע ורשתן שור: **וירדו חרוש חרוש כו'.** אבל לשני שבא ושמתם זו לא יהניון שיעורא כולי האי להכי ליה לאותובי שומרים עלויה: **ואחרעו.** קלקלוה ועשה רעועה: **ואתו שוורים ונפלו ביה.** דאי נפלו ביה גמליס לא מצעינן לן למיחייב להאי לגבי גמליס פושע הוא: **אי שביחי גמליס פושע הוא.** אף לגבי שוורים לחיב לאסוקי אדעתייהו דגמליס מרעי ליה: להא לגבי גמליס פושע הוא: **אי שביחי גמליס פושע הוא.** אף לגבי שוורים לחיב לאסוקי אדעתייהו דגמליס מרעי ליה:

כיון דמסר לו מפתח קנה ה"ד אי בכספא ליקני בכספא אי בחזקה ליקני בחזקה לעולם בחזקה ובעי למימר ליה לך חזק וקני וכיון שמסר לו מפתח במאן דאמר ליה לך חזק וקני דמי אמר ריש לקיש משום ר' יאני [א]המוכר עדר לחבירו כיון שמסר לו משכוכית קנה ה"ד אי במשיכה ליקני במשיכה ואי במסירה ליקני במסירה לעולם במשיכה ובעי למימר ליה לך משוך וקני וכיון דמסר לו משכוכית [ב]כמאן דאמר ליה לך משוך וקני דמי מאי משכוכית הכא תרגמו קרקשתא ר' יעקב אומר עיזא דאזלא בריש עדרא כדדרש ההוא גלילאה עליה דרב חסדא כד רגיז רעיא על ענא עביד לנגדא סמוותא: **מתני'** [ג]כסהו הראשון ובא השני ומצאו מגולה ולא כסהו השני חייב [ד]כסהו כראוי ונפל לתוכו שור או חמור ומת פטור לא כסהו כראוי ונפל לתוכו שור או חמור ומת חייב [ה]נפל לפניו מקול הכרייה חייב לאחריו מקול הכרייה פטור [ו]נפל לתוכו שור וכליו ונשתברו חמור וכליו ונתקרעו חייב על הבהמה ופטור על הכלים [ז]נפל לתוכו שור חרש שוטה וקטן חייב [ח]בן או בת עבד או אמה פטור: **גמ'** וראשון עד אימת מיפטר אמר רב בכדי שידע ושמואל אמר בכדי שיודיעוהו ורבי יוחנן אמר [א] [ט]בכדי שיודיעוהו וישכור פועלים ויכרות ארזים ויכסנו: כסהו כראוי ונפל לתוכו שור או חמור ומת פטור: כיון דכסהו כראוי היכי נפל אמר ר' יצחק בר בר חנה [י]שהתליע מתוכו איבעיא להו כסהו כסוי שיכול לעמוד לפני שוורים ואין יכול לעמוד בפני גמלים ואתו גמלים וארעוה ואתו שוורים ונפלי ביה מאי אמרי היכי דמי אי דשביחי גמלים פושע הוא ואי דלא שביחי גמלים אנום הוא לא צריכא דאתו לפרקים מי אמרינן כיון דאתיין לפרקים פושע הוא דאיבעי ליה אסוקי אדעתיה או דלמא כיון דהשתא מיהת ליכא אנום הוא ת"ש כסהו כראוי ונפל לתוכו שור או חמור ומת פטור ה"ד אילימא כראוי לשוורים וכראוי לגמלים היכי נפול אלא לאו כראוי לשוורים ולא

מסורת הש"ס

א) לעיל מו., ג) לעיל כח:, ג) [לקמן נג.], ד) לקמן דף נו., ה) [לקמן נג.], ו) [שם], ז) [שמות כג], ח) [ר"ה מסס],

הגהות הב"ח

(א) רש"י ד"ה נפל לפניו וד"ק מייב סד"ם: (ב) תוס' ד"ה כיון וכו' בנכסי חבירו נמי קנה כל שאילו בנכסי הגר לא קנה בנכסי חבירו נמי לא קנה:

הגהות הגר"א

[א] גמ' נכלי שיודיעוהו. נ"ב גי' כהמ"ס שידע. וכ"ה גי' הרמ"ם וטור:

רבינו חננאל

כיון שמסר לו דליו משכוכית וכול'. וכן המוכר עדר לחבירו ומסר לו משכוכית והיא המהלכת בראש העדר שתולין לה זוג בצוארה והצאן נמשכות אחריה, כיון שהחזיק במשכוכית ומשך שאר העדר קנה הצאן במשיכה, כמאן דאמ' ליה לך משוך וקני. מאי משכוכית [הכא תרגימו] ברכושתא. פי' כבש גדול שתלוי זוג בצווארו והולך בראש העדר. ר' יעקב אמ' עיזא דאזלא בריסא. פי' המהלכת בראש העדר שתולין לה זוג בצווארה והצאן נמשכין אחריה. כיון שהחזיק במשכוכית ומשך שאר העדר קנה הצאן במשיכה. בדדריש ההוא גלילאה עליה דרב חיסדא, פיר' כדאמרינן בכמה מקומות אוקי אמורא עליה ודרש. כדרגיז רעיא על עניה עביד להו נגידא סמיתא בריסא. פיר' כשכועס הרועה על הצאן משים המושך שלהם סומה כדי שישליכם בפחתים ויולכים במקום שאין מרעה דאלמא בתר מושך אזלי. כדרגיז רעיא על עניה עביד נגידא סמיתא. פי' משל הוא לענין פרנס לפי הדור, כלו' מסמא את המנהיג להתעות הצאן אחריו. וגם אל שפטיהם, תרגו' ואף [אל] מנגדיהן. פר"ח זצ"ל, והני שמועות הילכתא נינהו כולהו. וראשון עד אימת מיפטר אמר רב בכדי שידע ושמואל אמר בכדי שיודיעוהו ורבי יוחנן אמר בכדי שיודיעוהו וישכור פועלים ויכרות ארזים ויכסנו. פר"ח זצ"ל הילכתא כרבי יוחנן.

סו א ב מיי' פ"ג מהל' מכירה הלכה ז סמג עשין פב טוש"ע ח"מ סי' קלו סעיף ד:

סז ג מיי' פ"ג מהל' מקו ממון הל' ז סמג עשין סח טוש"ע ח"מ סי' מ סעיף כו:

סח ד מיי' שם הל' ל טוש"ע שם סעיף כב:

סט ה מיי' שם הלכה יח ועי' בהשגות ובמ"מ טור ס"ע שם סעיף לג:

ע ו מיי' שם פי"ג הלכה ג

ע"א ז מיי' שם פי"ב הלכה טז סמג שם טוש"ע שם סעיף יט:

עב ח מיי' שם טוש"ע שם סעיף כ:

עג ט מיי' שם הלכה ז טוש"ע שם סעיף כו:

עד י מיי' שם הלכה ד ועיין בהשגות ובמ"מ טוש"ע שם סעיף כב: